

VEGYESEK.

Irodalmi hírek. Megjelent és beküldetett: Magyar-Zsidó Könyvtár, szerkeszti Patai József. Kiadja a Magyar-Zsidó Könyvtár Kiadóvállalata, *Schlesinger J.*, Budapest, Királyutca 1. I. *Szabolcsi M.*, Gyöngyszemek a talmudból és midrasból. II. *Révész B.*, Rejtett utakon, novellák. III. *Patai J.*, Héber költők, szemelvények az új-héber költészetből. IV. *Gábor A.*, Zangwill elbeszélései. V—VI. Chanuka (23 közlemény). VII. *Kiss A.*, Ifjak és öregek. Novellák. — Dritter Jahresbericht der Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums (Berlin, 1905.). — *Horovitz S.*, Die Psychologie bei den jüdischen Religionsphilosophen des Mittelalters von Saadia bis Maimuni. Heft III.: Die Psychologie der jüdischen Neuplatoniker. B. Josef Ibn Saddik (Boroszló, 1906. A boroszlói szeminárium Értesítőjében). — *Grunwald M.*, Mitteilungen zur jüdischen Volkskunde, Neue Folge II. 1. (Berlin, 1906.). — Évkönyv. Kiadja az IMIT., szerkeszti dr. *Bánóczi József.* (Budapest, 1906.). — *Dr. Wellesz Gy.*, Rasi élete és működése. Az IMIT. megbízásából (Budapest, 1906.). — *Krengel M.*, Sém Hagedélim Hasálém (Podgorze, 1905.) — *Margulies S. H.*, Un Congresso di Notabili Ebrei Tenuto in Firenze nel 1428. (Firenze, 1905. Külön lenyomat a Rivista Israelitica-ból). — *Dr. Venetianer L.*, Ezekiels Vision und die Salomonischen Wasserbecken, (Budapest, 1906.). — *Lemm O. von*, Iberica. Mit zwei Tafeln (Petersbourg, 1906. Memoires de l'Académie impériale des sciences de St.-Petersbourg, VIII. série, vol. VII. No. 6.). — *Wetstein F. H.*, Le-Toledoth Gedólé Jiszráél (Krakó, 1904. Külön lenyomat a Sokolov-jubileumi iratból). — Festschrift zum zweihundertjährigen Bestehen des Israelitischen Vereines für Krankenpflege und Beerdigung Königsberg i. Pr. 1704—1904. (Königsberg i. Pr. 1904.). — *Dr. Löwy M.*, Ruth könyve (Temesvár 1906. Kül. lenyom. az »Arany János Társaság« könyvei II. kötetéből). — A pesi Chevra Kadisa izraelita szent egylet előjáróságához benyújtott előterjesztés a létesítendő izraelita menedékház (ingyenlakások szeretetháza) szervezése tárgyában.

(*Budapest*, 1906.). — *Dr. Weisz M.*, Katalog der hebräischen Handschriften und Bücher in der Bibliothek des Professor dr. David Kaufmann s. A. beschrieben (*Frankfurt a. M.* 1906). — *Butin R.*, The ten Nequdoth of the Thorah or the meaning and purpose of the extraordinary points of the Pentatuch. (*Baltimore* 1906). — A kolozsvári izr. felolvasó-egyesület Évkönyve, I. Szerkesztette *dr. Eisler Mátyás* elnök. (*Kolozsvár* 1906). — A kolozsvári izraelita nőegylet tiz éves története. Összeállította *dr. Eisler Mátyás* (*Kolozsvár* 1906).

Kitüntetés. *Székely Ferencz* bankigazgató udvari tanácsossá neveztetett ki.

Rabbiavatás. Az orsz. rabbiképző-intézetten febr. hó 19-én *dr. Borsódi József*, *dr. Drobinski Jakab* *dr. Groszmann Zsigmond*, *dr. Richtmann Mózes*, *dr. Schönfeld Ármin* és *dr. Weisz Sámuel* rabbikká avattattak. Ezek közül *dr. Borsódi Szarvason*, *dr. Schönfeld Beszterczebányán* és *dr. Drobinski Fridek-Mistegen* működnek.

Dr. Mezei Mór, az orsz. iroda elnöke, január havában töltötte be 70-ik születésnapját. A közélet sok mezején nagy tevékenységet kifejtett kiváló férfit, ki a zoltáros korát teljes testi és szellemi erőben érte el, ez alkalomból számos odalról üdvözölték.

Dr. Büchler Adolf, a bécsi rabbiszemináriumnak megnyilta (11 év) óta tanára, a londoni *Jewish College* igazgató helyettesévé választatott meg a 75 éves *dr. Friedländer M.* igazgató mellé, ki aggkora miatt egymaga nem képes többé a nagy felelősséggel járó állást teljesen betölteni. A *Jew. Chronicle* ezen hírrel kapcsolatban azt is közli, hogy lord Rothschild egy levelében oda nyilatkozott, hogy a nevezett intézet f. évi június 15-iki jubileumán maga kíván elnökölni és ez alkalomból a *College* számára 600,000 koronás alapítványt tesz. *Dr. Büchler* az orsz. rabbiképző-intézet volt növendéke és a tudományos világban kiváló hírnévnek örvend. Kitünő munkatársunk ez újabb nagy sikere bennünket is örömmel tölt el és e helyről is sok szerencsét kívánunk nagyjelentőségű új munkaköréhez.

A berlini »Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums« harmadik jelentése szerint a törzsvagyona 37.500 márka és tagdíjakból a lefolyt évben kerek összegben 18.000 márka folyt be. Eddigi kiadványai csupán 4 számra rugnak, de kiadja a *Monatsschriftet* és 6 munkát támogatott kisebb-nagyobb összegekkel. A folyó évben már megkezdte a nagyobb munkák kinyomását, minthogy egy teljesen (*Güdemann, Apologetik des Judentums*) és a másik (*Caro, Wirtschaftsgeschichte der Juden*) félig elkészült. A tagok száma elég tekintélyes, köztük 19 örökös tag. A legtöbb tag Berlin, Glogau, Frankfurt, Boroszló, Bécs és Budapest városokból rekrutálódik.

Zsidó statisztika. A német birodalomban összesen 1855 *községi* zsinagóga van: Poroszország 1089, Bajorország 233, Württemberg 50, Baden nagyhercegség 117, Hessen 144, Elsass-Lotharingia 140. A többi a kisebb szövetséges állam közt oszlik meg. Az antiszemita Szászországban mindössze 3 zsinagóga van. Az összbirodalomban átlag 311 lélekre esik egy zsinagóga, Poroszországban 360-ra, Schwerin-Mecklenburgban már 98-ra. Városok közül Berlinben 10,400-ra, Hamburgban 5893-ra. Ezek a számok nem egészen pontosak, mert az idevágó kérdésekre néhány község nem reagált. A zsinagógák közé csak a községek által fenntartottak számítottak az egyletek és magánosok imaházai nincsenek felvéve. A német birodalomban van 217 községi rabbi, 1101 kántor, 369 hitoktató, 180 sakter és 404 hitközségi szolga. Feltűnő, hogy a rabbik száma a sakterekét meghaladja. A magánrabbik és magánmetszők száma fordított arányt mutathat, mert kis községekben ezt a tisztet a mézáros maga végzi. A német birodalomban Istentiszteletet tartanak: mindennap 487, szombaton 1147, ünnepnapokon 216, összesen 1850 helyen. E tekintetben kiválik valamennyi közül Hessen-Nassau. (Zeitschrift für Demographie und Statistik der Juden I. 9, hol részletes és még egyéb érdekes adatok közöltetnek.)

»**Der Wunderrabbi**« cz. alatt *Galgóczi Ábrahám*, galgóczi tanító, ki a zsidó népéletet kitűnően ismeri, idevágó közleményeit folyóiratunk is felhasználta, elmés drámát bocsátott közre. Ebben a jesiva-életet ecseteli, különféle típusait mutatva be. A sajtó ezt a modern világra nézve exotikus terméket kedvezően fogadta és mi is ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendelhető szerzőnél, Galgóczon.

Zsidó képviselők az angol parlamentben. Az angol parlamentbe beválasztott zsidó vallású képviselők száma nagyobb, mint valaha. 670 képviselő közül 16 zsidó. A múlt választás alkalmával tizenketten jutottak be az alsóházba. Most 31 zsidó jelölt volt, 15 konzervatív és 16 liberális.

Ormódi Ormódy Vilmost az Első Magyar Általános Biztosító Társaság vezérigazgatóját a király főrendiházi tagnak nevezte ki. — Zsidó főrendek: Dr. Hirschler Ignác, *meghalt*; Sváb Károly, *él*; Kisteleki Lévy Henrik, akkor még zsidó volt, *meghalt*; Dr. Chorin Ferencz, *él*; Hatvani Hatvany-Deutsch Sándor, *él*; Bródy Zsigmond, *meghalt*.

Egy rabbi fia mint tábornok. Gundrin *Wolf* hajóskapitányt a tengerészeti miniszteriumhoz tábornoki ranggal osztályfőnöknek nevezték ki. Az új tábornok a volt stockholmi rabbinak Ephraim Wolf dr.-nak a fia, aki jó talmudista volt és egy prágai családból származott.

Hirsch Márk hamburgi főrabbi, 1833 február 9-én Tisza-beőn született hazánk fia, volt karczagi, tiszabeői, óbudai és prágai főrabbi, niszán hó 3-án (márczius 29-én) ünnepli — ha ünnepli — aranylakodalmát. Ugyanis 1856 április 8-án kedden kelt egybe Miskolczon a borsodmegyei főrabbi Fischmann Ezechiel Mózes leányával Miczi-vel, ki második felesége.

Kaufmann-könyvtár. Utolsó füzetünkben már közöltük, hogy a nevezett könyvtár ajándék útján a Magyar Tudományos Akadémia birtokába került. Azonban igen sok könyvet Schlesinger budapesti ügyes könyvkereskedő vett meg a családtól, melynek egy részét az orsz. rabbiképző-intézet könyvtára vásárolta meg. Sajnos, csupán egy részét, mert a könyvkereskedő — saját kijelentése szerint — abban a hitben, hogy a rabbiképző a Kaufmann könyvei közül már mindent megkapott, amit kívánt, az általa megvásárolt könyveket előbb fűnek-fának kínálta, úgy hogy magánosok között szóródtak el és részben a bécsi könyvpiacra dobattak. Kaufmann saját művei és cikkeinek külön lenyomatai, melyek közül többön bold. Kaufmann saját kezeirása látható, szintén Schlesinger boltjába kerültek. A földön heverő nagy tömeget átnéztük és ezekből Kaufmann azon munkáit, melyek a rabbiképző értesítőiben láttak napvilágot és már kifogytak, de tekintélyes oldalról több izben kérettek, az intézet más értesítőiért becseréltük, ugyszintén több külön lenyomatot is, melyek nehezen hozzáférhető folyóiratokból erednek. Tanácsunkra a könyvkereskedő Kaufmannak makulaturakép hozzákerült cikkeiből sorozatokat állított össze és azokat bold. Kaufmann volt tanítványainak olcsón adta és adja. Más részével berlini antiquarius próbálkozik.

A Jewish Encyclopedia munkatársai. Dr. Bacher Vilmos a berlini »Allgemeine Zeitung des Judentums«-ban a Jew. Encyclopediáról az utolsó (12.) kötet megjelenése alkalmából a nagy mű jelentőségéről cikket irt. Egyebek közt a munkatársakról statisztikát ad és konstatálja, hogy Európában csupán négy tudós van, ki az Encyclopedia minden egyes kötetébe dolgozott. Mind a négy budapesti: *Bacher V.*, *Blau L.*, *Kayserling M.* és *Krausz S.*